

A-94102.1

Centralny Program Badań Podstawowych 08.06

Grupa tematyczna I

Temat 2.1

**Klasyfikacja i typologia osadnictwa
turystycznego w Polsce**

Etap I /1986 rok/

Szczegółowa koncepcja badań

Wykonał Zespół

Zakładu Geografii Miast i Turyzmu

IGiOP Uniwersytetu Łódzkiego

w składzie:

doc.dr hab. Stanisław Liszewski

mgr Elżbieta Paradowska

Łódź 1986

1. Idea badań

Rozwijający się lawinowo ruch turystyczny, którego szczególne natężenie przypada w Europie na okres po II wojnie światowej, wytworzył liczne formy i rodzaje osadnictwa. Stało się to bezpośrednim impulsem do podjęcia prac klasyfikacyjnych czy typologicznych mających na celu usystematyzowanie tych spontanicznie i w dużych ilościach powstających form. Klasyfikacje te, czy typologie były najczęściej adaptacjami istniejących już sposobów systematyzowania osadnictwa z pewnymi próbami uwzględniania cech indywidualnych.

Trudności metodologiczne tych klasyfikacji pogłębia fakt, iż osadnictwo turystyczne w nielicznych tylko przypadkach powstaje na "surowym korzeniu", częściej natomiast jest wynikiem przekształceń istniejących wcześniej jednostek osadniczych /wsi czy miast/.

Funkcjonujące współcześnie klasyfikacje czy typologie osadnictwa turystycznego wywodzą się z dwu głównych nurtów badawczych: morfologicznego oraz funkcjonalnego. Klasyfikacje morfologiczne opierają się na układach przestrzennych, fisjonomii lub zagospodarowaniu powierzchni, funkcjonalne sięgają w sferę ekonomiczną badanych osiedli.

Prac opierających się o te właśnie kryteria, tkwiących w tej metodologii badawczej, mamy już dziś w Polsce bardzo wiele a skala tych klasyfikacji sięga od pojedynczego ośrodka do całej zbiorowości jednostek osadniczych w Polsce, pełniących funkcje turystyczne czy wypoczynkowe.

Czy jednak te podejścia do klasyfikacji osadnictwa turystycznego są właściwe, czy oddają specyfikę tych właśnie form osadniczych? Są to pytania, które rodzą się coraz częściej, zwłaszcza przy okazji studiowania nowych, ale opartych o te same założenia, typologii lub klasyfikacji.

Aby dać odpowiedź na tak sformułowane pytania należy wpierv zastanowić się nad cechami charakterystycznymi tego co umownie nazywamy osadnictwem turystycznym.

Osadnictwo w dosłownym tego słowa znaczeniu oznacza zespół osiedli, siedzib, rozumianych wraz z zamieszkującą je ludnością. I w takim znaczeniu jest ono przedmiotem prac klasyfikacyjnych czy typologicznych. Czy jednak w przypadku turystyki mamy do czynienia z takim właśnie osadnictwem? Cechą przewodnią turystyki jest ruch, zmiana miejsca pobytu. Czy zatem jest to takie samo osadnictwo w sensie pojęciowym jak każde inne? Na pytania te należy dać odpowiedź negatywną. Te formy osadnicze, które wytwarza turystyka posiadają jedną, niepowtarzalną i oryginalną cechę, jest nią **b r a k s t a ł e g o p r z e b y w a n i a , z a m i e s z k i w a n i a** tej samej grupy ludności. W tym znaczeniu można je porównać do pierwotnego osadnictwa ludów wędrownych zmieniających często miejsca pobytu. Wydaje się, że to porównanie ludów wędrownych z turystami, uwzględniając oczywiście stan rozwoju gospodarczego czy społecznego, nie jest tu przypadkowe. Cecha ta, moim zdaniem zbyt mało uwzględniana jest w dotychczasowych opracowaniach a winna ona stać się podstawą we wszystkich rozważaniach nad osadnictwem turystycznym.

Zatem nie fizjonomia osady czy miasta, ani nie jego funkcja ekonomiczna, ale okresowość użytkowania oraz brak stałych mieszkańców winny stać się podstawą klasyfikowania tego rodzaju osadnictwa. To właśnie podejście legło u podstaw założeń prezentowanej koncepcji typologii i klasyfikacji osadnictwa turystycznego.

2. L i t e r a t u r a p r z e d m i o t u

Jak już wczętniej wspomniano dorobek piśmienniczy dotyczący osadnictwa turystycznego jest już dzisiaj w Polsce bardzo bogaty i wszechstronny. Może o tym świadczyć bibliografia stanowiąca

integralną część tego opracowania, które obejmuje około 180 pozycji. Stosując najprostrzy z możliwych podziałów piśmiennictwa, prześledźmy dorobek publikowany w zakresie wiejskiego osadnictwa turystycznego, miast turystycznych, uzdrowisk oraz zagadnień ogólnych.

Prace badawcze dotyczące osadnictwa wiejskiego w Polsce zaczęły na większą skalę, pojawiać się w latach siedemdziesiątych, nie licząc nielicznych opracowań z okresu międzywojennego. Stało się to za sprawą dużego zainteresowania mieszkańców miast, zwłaszcza dużych, możliwością wypoczynku na obszarach wiejskich. W okresie tym między innymi L. Dębski /1974, 1975, 1976,/ opublikował całą serię prac dotyczących osadnictwa turystycznego w różnych regionach geograficznych Polski. Zagadnieniem tym zajmowali się również M. Drzewiecki /1975/, J. Michalak /1978, 1979/, J. Szewczyk /1975/ czy K. Cholewa /1975/. Prace te w dużym stopniu dotyczyły tak zwanych wsi letniskowych, ich funkcji, zagospodarowania, a następnie przemian pod wpływem funkcji turystycznej.

Jeszcze inną grupę stanowią prace o charakterze monograficznym opracowywane dla bardziej rozwiniętych turystycznie miejscowości lub dla wsi, które dysponując odpowiednimi walorami mogły się stać znacznymi centrami turystyczno-letniskowymi. Można tu wymienić m.in. prace na temat wsi Mielno /W. Deja 1980/, Zwardoń /J. Grzelak 1978/, Bachotek /S. Iwicki 1974/, Charzykowy /G. Wandel 1973/, czy Spały /E. Sobotkowska 1981/.

Znacznie bardziej zawężone tematycznie są prace dotyczące miast pełniących funkcje turystyczne. Brak w literaturze poważniejszych opracowań dotyczących sieci miast turystycznych w Polsce, choć istnieje praca zajmująca się typologią miast posiadających walory krajoznawcze /R. Przybyszewska-Gudelis, M. Drzewiecki i inni 1975/.

Większość jednak prac dotyczy pojedynczych miast i jest poświęcona określeniu funkcji turystycznej konkretnego miasta, na przyk-

Łódź /O.Rogalewski 1981/, Wieliczka /K.Kotlarzowa, A.Prochownikowa 1980/, czy Kołobrzeg /B.Kolibowski 1976/. Inne prezentują stan zagospodarowania turystycznego miast, jak na przykład Sopotu /M.Klein-Pietrzykowska 1979, B.Maryniuk 1980/, Warszawy /H.Moroz 1973/, czy Torunia /R.Przybyszewska-Gudelis, S.Iwiński 1973/, a jeszcze inne funkcje turystyczne miast, jak na przykład praca W.Dejowej /1980/ w sprawie Puszczkowa, A.Jarosz-Kowalewskiej /1981/ Augustowa, J.Jaworskiego /1920/ Zakopanego, J.Kocz-Dziadosz, Z.Łojko /1978/ Łagowa, czy J.Warszyńskiej /1968/ Krakowa.

Prace dotyczące miast, choć generalnie liczne tematycznie są jednak bardzo jednostronne, co wynika zapewne z faktu, iż w Polsce nieliczne tylko miasta można uznać za miasta turystyczne w sensie funkcjonalnym, a jeszcze mniej miast może otrzymać to określenie przyjmując za kryterium morfologię. Brak na przykład, niemal zupełnie, tak licznie dziś zwłaszcza na wybrzeżach M.Sródziennego /Hiszpania, Francja, Włochy/ miast kąpielisk czy miast słońca.

Jeszcze bardziej uboga jest literatura dotycząca osadnictwa uzdrowiskowego w Polsce. Oczywiście mowa tu o literaturze zajmującej się funkcją turystyczną tych miejscowości a nie ich walorami uzdrowiskowymi. Z interesującej nas tematyki można wymienić prace J.Grocha /1983/ dotyczącą badań porównawczych Szczawnicy i Krynicy, W.Flont /1983/ na temat Nałęczowa, L.Dębskiego /1976/ o Ośrodkach termalnych w województwie poznańskim, czy J.Ghrzastowskiego /1966/ na temat Szczawny.

Obok wymienionych tu pozycji zajmujących się uzdrowiskami od strony funkcji turystycznych, istnieje w Polsce bogata literatura dotycząca m.in. urządzania uzdrowisk, ich wartości klimatycznych czy bioklimatycznych, wartości leczniczych itp.

Jak już powiedziano w pierwszej części tej pracy, istnieje już dzisiaj w Polsce bardzo wiele opracowań poświęconych klasyfikacji

i typologii miejscowości czy osadnictwa turystycznego. Można tu wymienić m.in. prace T.Dohnalika i H.Zadwornego /1964, 1968/ poświęcone klasyfikacji miejscowości turystycznych, M.I.Mileskiej /1967/ poświęconą temu samemu zagadnieniu, R.Przybyszewskiej-Gudeli /1979/ na temat typologii miejscowości krajoznawczych, czy S.Wawrzeniaka /1979/ poświęconą klasyfikacji miejscowości turystycznych i terytorialnych jednostek osadniczych.

Nie wymieniam tu licznych prac klasyfikacyjnych i typologicznych nie publikowanych a wykonanych dla potrzeb różnego szczebla planów zagospodarowania przestrzennego kraju czy regionów.

Do tej grupy prac traktujących w sposób bardziej ogólny typologię osadnictwa należy również zaliczyć opracowanie J.Warszyńskiej /1970/ poświęcone waloryzacji miejscowości z punktu widzenia atrakcyjności turystycznej, oraz L.Dębskiego /1975/ na temat osadnictwa turystycznego w Polsce w perspektywie do 2000 roku.

Na szczególne podkreślenie zasługują liczne już dzisiaj w Polsce opracowania regionalne dotyczące klasyfikacji czy typologii osadnictwa turystycznego. Na wyróżnienie zasługują tu prace J.Łobody i J.Wyrzykowskiego /1971/ prezentująca metodologię hierarchizacji miejscowości turystycznych i węzłów komunikacyjnych na przykładzie regionu karkonoskiego, studium B.Gajdzika /1972/ dotyczące osadnictwa rekreacyjnego w województwie katowickim czy J.Wrony /1983/ na temat klasyfikacji miejscowości regionu bieszczadzkiego.

Szczególne miejsce w polskiej literaturze dotyczącej osadnictwa turystycznego zajmuje praca A.Jackowskiego /1981/ poświęcona klasyfikacji funkcjonalnej osadnictwa na obszarze województwa krakowskiego. Pod względem metodologicznym jest to najbardziej dojrzała obecnie praca w Polsce, choć zaprezentowana w niej klasyfikacja funkcjonalna nawiązuje do klasycznych już dziś prac dotyczących

struktury funkcjonalnej i bazy ekonomicznej miast i osiedli. Przyjęte w tej pracy określenia dla typów funkcjonalnych zbliżone są do znanej klasyfikacji Wilian - Olsona. Uwaga ta nie ma cech krytycyzmu, została tu jednak zaprezentowana na poparcie tezy o ciągłości metodologicznej klasyfikacji funkcjonalnej miast z klasyfikacją funkcjonalną osadnictwa turystycznego.

Dokonany w dużym skrócie i uproszczeniu przegląd piśmiennictwa związanego z osadnictwem turystycznym, potwierdził sygnalizowany wcześniej powien schematym myślenia kategoriami właściwymi dla całego osadnictwa, które jednak w przypadku tego specyficznego rodzaju, jakim jest osadnictwo turystyczne nie zdają egzaminu.

3. P r o b l e m a t y k a b a d a ń . P y t a n i a i h i p o t e z y b a d a w c z e . C e l p r a c y .

Stosownie do tytułu pracy, problematyka badań ograniczona zostanie do klasyfikacji, czyli systematycznego podziału istniejących czy przyszłych osad turystycznych wg określonych zasad, oraz ich typologii czyli szeregowania i logicznego porządkowania elementów danego zbioru.

Praca mieć będzie głównie charakter badań podstawowych, teoretycznych i zostanie zweryfikowana w toku studiów empirycznych przeprowadzonych na wybranych przykładach z terenu Polski.

Przed przystąpieniem do pracy sprecyzowano główne pytania, które w wyniku badań powinny zostać potwierdzone lub zanegowane.

1. Czy istnieją formy osadnicze które ze względu na swoją odrębność wyrażającą się funkcją, morfologią lub innymi cechami można nazwać osadnictwem turystycznym?

2. Jakie są cechy przewodnie osadnictwa turystycznego umożliwiające jego identyfikację, klasyfikację i typologię?

3. Czy istnieje system czy podsystem osadnictwa turystycznego w Polsce?

Znalezienie odpowiedzi na te pytania będzie jednocześnie pomocne przy weryfikacji hipotezy badawczej pracy, którą sformułowano w następujący sposób.

Na skutek wciąż wzrastającego ruchu turystycznego powstaje w Polsce od podstaw lub w formie przekształceń czy przemian osadnictwo turystyczne. Cechą identyfikującą to osadnictwo w ogólnej sieci osadniczej jest jego charakter, sposób, funkcjonowanie, wyrażający się okresowością zamieszkania jego użytkowników. Brak ciągłości przebywania tych samych grup ludności jest jedyną, oryginalną i najważniejszą cechą tego osadnictwa.

Zarówno wielkość poszczególnych jednostek, mierzona liczbą osób przebywających jednorazowo lub w określonym sezonie czy roku, jak również funkcja wyrażona strukturą ruchu turystycznego / w tym zasięgiem przestrzennym/, a także morfologia czyli plan osady /elementy wewnętrzne/ oraz jej fizjonomia - elementy zewnętrzne, jak również charakter czy sposób zagospodarowania, są jedynie cechami, które mogą być pomocne i należy je wykorzystać przy klasyfikacji i typologii tego osadnictwa.

Osadnictwo turystyczne tworzy podsystemy regionalne i na obecnym etapie jego rozwoju zarysowują się w Polsce jedynie pewne przesłanki wskazujące na powstawanie samodzielnego podsystemu osadnictwa turystycznego. Jest to wstępna faza formowania tego podsystemu.

Celem pracy będzie weryfikacja hipotezy badawczej, a następnie konstrukcja definicji i pojęć związanych z osadnictwem turystycznym. W oparciu o przyjęte założenia teoretyczne nastąpi również weryfikacja empiryczna prowadząca do klasyfikacji i typologii osadnictwa turystycznego w Polsce lub w wybranych regionach kraju.

4. Z a k r e s b a d a ń

Zakres przedmiotowy podejmowanych badań związany jest z pracami nad systematyzacją zjawisk i procesów występujących w przestrzeni geograficznej. W tym konkretnym przypadku dotyczy to systematyzacji osadnictwa, a bliżej jednej z form tego osadnictwa powstającego współcześnie, jakim jest osadnictwo turystyczne. Trudności piętrzące się przed badaczem podejmującym próby usystematyzowania i sklasyfikowania osadnictwa turystycznego wynikają z dwóch powodów.

Pierwszy to ten, iż jest to najmłodsza, powstająca w tej skali, składowa systemu osadniczego, co powoduje konieczność znalezienia właściwego, nowego podejścia metodologicznego. Druga, wynika z faktu iż ten rodzaj osadnictwa powstaje często "na gruzach" wcześniej istniejących form, przekształcając je i zmieniając w zakresie na przykład funkcji czy standardu mieszkania, ale nie fizjonomii czy morfologii. Zmienia się treść, pozostaje stara forma.

Zakres czasowy badań możliwy jest do określenia tylko w przypadku prac empirycznych, bowiem prace teoretyczne dotyczące definicji czy określeń a także metod klasyfikacji i typologii, winny mieć charakter ponadczasowy, uniwersalny.

Badania i prace empiryczne prowadzone będą nad stanem osadnictwa turystycznego z drugiej połowy lat 80-tych z ewentualnymi próbami retrospekcji.

Zakres przestrzenny prowadzonych prac, w najszerszym wymiarze ograniczony jest granicami Polski, i dla tego obszaru zostaną skonstruowane podstawy klasyfikacji czy typologii. Większość jednak badań empirycznych ograniczona zostanie do przykładów jednostkowych /punktowych/ z terenu Polski lub wybranych regionów /podsystemy regionalne/.

5. M e t o d a b a d a ń

W pracy zastosowane zostaną dwa rodzaje metod w zależności od rozwiązywanego problemu. Opracowanie teoretyczne, mające na celu wypracowanie właściwych określeń i definicji a także metod klasyfikacji i typologii, opierać się będzie o szeroką kwerendę literatury. Pozwoli ona na konfrontację założonych celów i hipotez z istniejącym w zakresie dorobkiem piśmienniczym.

Prace empiryczne prowadzone będą przy użyciu metod badań terenowych, a zebrany tą drogą materiał zostanie opracowany technikami kartograficznymi, statystycznymi i matematycznymi. W zależności od wielkości przyjętej do badania próby zastosowane zostaną właściwe metody badań szczegółowych.

6. H a r m o n o g r a m p r a c y

Praca podzielona zostanie na pięć rocznych etapów z których każdy kończyć się będzie opracowaniem cząstkowym.

Etap I /1986/ W oparciu o dostępną literaturę przedmiotu przygotowany zostanie szczegółowy plan badań całego zadania badawczego.

Etap II /1987/ Opracowanie teoretycznych założeń klasyfikacji i typologii osadnictwa turystycznego. Weryfikacja empiryczna na wybranym przykładzie.

Etap III /1988/ Empiryczna weryfikacja klasyfikacji i typologii osadnictwa turystycznego w oparciu o wybrane poligony badawcze.

Etap IV /1989/ Empiryczna weryfikacja klasyfikacji i typologii osadnictwa turystycznego w oparciu o wybrane typy osadnicze.

Etap V /1990/ Opracowanie syntetyczne. Weryfikacja hipotezy badawczej oraz próba klasyfikacji i typologii osadnictwa turystycznego w Polsce.

P I S M I E N N I C T W O

- Bednarska U., Musiał W., 1973, Zagospodarowanie turystyczne regionu łódzkiego., Region Łódz. t.3, s.203-224
- Bielak J., 1970, Nowe metody zagospodarowania miejscowości nadmorskich dla celów rekreacyjnych. Studia i Materiały, Koszalin, z.1 s. 93-108
- Biszewski K., 1965, Analiza problemów krajowego układu terenów turystyczno-wczasowych na tle rozważań w zakresie nadwodnych ośrodków rekreacyjnych. (W) Sezonowe ośrodki wypoczynkowo-turystyczne nad zbiornikami wodnymi, s.39-47, Warszawa
- Bohdanowicz J. i in., 1979, Miejscowości wypoczynku urlopowego i wakacyjnego w Polsce., Zesz.Nauk.ANF, Wrocław, nr 24, s.313-364
- Brzozowski J., 1970, Zagospodarowanie turystyczne Łodzi., Biul.PTTK Łódź, R.15, nr 5, s.20-22
- Chmielewski J., 1971, Próba określenia modelu wypoczynku na przykładzie rozważań możliwości optymalnego rozwiązania układu przestrzennego Warszawskiego Zespołu Miejskiego (W) Problemy realizacji wypoczynku po pracy i nauce, Warszawa, s.56-72
- Cholewa K., 1973, Koncepcja rozwoju wsi zimowiskowych w Polsce (W) Główne problemy rozwoju turystyki zimowej w Polsce, Inst.Turyst. Warszawa-Kraków, s.117-120.
- Chrzastkowski J., 1966, Perspektywy rozwojowe rejonu Szczawy jako uzdrowiska, Zesz.Nauk AGH. nr 139, Zesz.Spec. nr 11, s.463-478
- Czarnecki W., Planowanie miast i osiedli., T.3.Tereny zielone 1961, ss.215, T.6.Region miasta 1964, ss.522 (m.in. s.230-313: Tereny wypoczynkowe), PWN, Warszawa
- Deja W., 1980, Czynniki rozwoju Mielnia - nadmorskiej wsi letniskowej, Koszal.Stud.Mater., nr 3, s.20-28

- Deja W., 1980, Turystyka i rekreacja jako czynnik miastotwórczy m. Puszczykowa (W) Zasady kształtowanie podmiejskich obszarów rekreacyjnych, Poznań, 281-290
- Deja A., Pocięcha J., 1969, Próba zbudowania ekonometrycznego modelu pobytovej turystyki wczasowej dla powiatu limanowskiego, Ruch Turyst., z.2, s.79-97
- Dębski J., 1975, Najnowsze poglądy na urządzenia rekreacyjne w miastach i osiedlach mieszkaniowych., Rocz.Nauk.AWF Kraków, t.12, s.77-98
- Dębski J., 1980, Zasady organizacji miejskich i podmiejskich obszarów rekreacyjnych.(W) Zasady kształtowania podmiejskich obszarów rekreacyjnych, Poznań, s.175-194
- Dębski J., 1979, Przemiany funkcji turystycznych polskiego Spisza., Zesz.Nauk.AWF Kraków, z.18, s.221-239
- Dębski L., 1974, Nadmorskie aglomeracje wczasowe (W) Budownictwo wczasowe. Zasady lokalizacji i elementy kształtowania architektonicznego., cz.I, Inst.Turyst.,Warszawa
- Dębski L., 1975, Górskie osadnictwo wczasowe.(W) Budownictwo wczasowe Zasady lokalizacji i elementy kształtowania architektonicznego. Cz.II, Inst.Turyst., ss.221
- Dębski L., 1976, Nadjeziorne ośrodki wczasowe (W) Budownictwo wczasowe.Zasady lokalizacji i elementy kształtowania architektonicznego. Cz.III, Inst.Turyst., Warszawa
- Dębski L.,1975, Osadnictwo turystyczne w Polsce w perspektywie roku 2000., Zesz. Nauk.Inst.Turyst.nr 2/3, s.164-175
- Dębski L., 1976, Ogólne zasady kształtowania wypoczynkowych układów osadniczych. Zesz.Nauk.Seria I nr 68, AE w Poznaniu
- Dębski L.i in.,1976, Termalne ośrodki wypoczynkowe w Poznanskiem Inst.Turyst.Oddział w Poznaniu
- Dobrzański Z.i in., 1973, Badania nad przygotowaniem do funkcji wczas-

- sowo-turystycznej trzech wsi w rejonie Śląży. Zesz.Nauk.AR Wrocław nr 101, s.163-171
- Dohnalik T., Zadworna H., 1964, Klasyfikacja miejscowości turystycznych (W) Zagospodarowanie turystyczne, Warszawa, s.32-35
- Dohnalik T., Zadworna H., 1968, Miejscowości turystyczne w Polsce i ich klasyfikacja. Ruch turyst. z.1, s.13-23
- Drzewiecki M., 1975, Przesłanki kształtowania sieci zespołów osadnictwa turystycznego w regionach pojeziernych. Zesz.Nauk.Inst. Turyst. nr 2/3, s.176-187
- Drzewiecki M., 1979, Studium Zagospodarowania turystycznego województwa pilskiego., Biul.Inf.Inst.Turyst. nr 1, s.19-25
- Drzewiecki M., 1980, Rola turystyki w rozwoju ekonomicznym wsi pomorskich., Inst.Turyst.
- Dysarz R., 1980, Zmiany w środowisku geograficznym ośrodków wypoczynkowych zachodzące pod wpływem ruchu turystycznego., Przegl.Geogr. t. LII, z.1
- Feliński R., 1935, Miasta, wsie, uzdrowiska w osiedleńczej organizacji kraju. (Rozdział XI: Zdrojowiska, uzdrowiska i miejscowości turystyczne s.207-227), Nasza Księgarnia, Warszawa
- Flis J., 1939, Obszary letniskowo-wypoczynkowe środkowej części Karpat., Roczn.Ziem Górskich, s.118-125
- Flont W., 1983, Funkcje uzdrowiskowe i turystyczne Nałęczowa, Podypl.Studium Turyst.UŁ, Łódź, 1983, maszynopis, Sygn.115/D
- Franek W., 1986, Ośrodek czasowo-wypoczynkowy w Jaszowcu a optymalny model przestrzenno-organizacyjny turystyki wypoczynkowej w górach. Podypl.Studium Turyst.UŁ, Łódź, 1986, maszynopis, Sygn.150/D
- Gajdzik B., 1972, Osadnictwo rekreacyjne w województwie katowickim (W) Studia nad ekonomią regionu. t.3, Katowice, s.183-189

- Gajdzik B., Suboczowa M., 1973, Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku w Chorzowie - modelowy ośrodek wypoczynku po pracy i nauce. (III Zielonogórska Konferencja Naukowa na temat wypoczynku po pracy i nauce, w dniach 24-25.09.1973). Biul. Inf. Inst. Turyst. nr 4/5) s. 84-99
- Gąsior E., Nanorska K., Netzel A., 1973, Koncepcja bazy rekreacyjnej w strefie wypoczynkowej Zielonej Góry oraz wskazania programowe do zagospodarowania miasta jako ośrodka krajoznawczego do roku 1990 (III Zielonogórska Konferencja Naukowa n.t. wypoczynku po pracy i nauce, w dniach 24-25.09.1973). Biul. Inf. Inst. Turyst. nr 4/5, s. 100-116
- Górski K., Kowalski B., Parandowski Z., 1966, Ośrodek turystyczno-wypoczynkowy w Jachrance., Architektura R.20, nr 3, s. 111-118
- Groch J., 1983, Funkcja uzdrowiskowa i turystyczna południowo-wschodniej Sudecczyny. Wybrane problemy geograficzne Sudecczyny., Uniw. Jagiel.
- Groch J., 1983, Użytkowanie przestrzeni uzdrowiskowej Szczawnicy i Krynicy., Zesz. Nauk. UJ, Prace Geogr. z. 56
- Gruszkowski W., 1963, Zagospodarowanie przestrzenne nadmorskich miejscowości turystycznych, Miasto R.14 nr 3 s. 15-18
- Grzelak J., 1978, Zwardoń jako ośrodek turystyczno-wypoczynkowy. Podypl. Studium Turystyki Uł., Łódź, maszynopis, Sygn. 20/D
- Hasiński W., Ślenczek M., Wyrzykowski J., 1979, Zagospodarowanie turystyczne miast i gmin sudeckich. Zesz. Nauk. AWF Kraków, nr 20, s. 40-45
- Heinrich A., 1935, Osiedla weekendowe a turystyka., Turysta w Pol. R.1 nr 8 s. 11
- Iłowiecki S., 1936, Meze letniska na przykładzie powiatu limanowskiego. Przegl. Samorząd. R.3 nr 10, s. 3-7, Samorząd R.18, nr 35 s. 5131-516

- Iwicki S., 1974, Analiza struktury przestrzennej letnich ośrodków turystyczno-wypoczynkowych. Biul.Inf.Inst.Turyst.nr 6/7 s. 51-53
- Iwicki S., 1974, Bachotek jako przykład żywiołowego zainwestowania turystycznego w pobliżu najatrakcyjniejszych jezior. Biul.Inf.Inst.Turyst. nr 4/5, s.91-94
- Jackowski A., 1978, Typologia miejscowości turystycznych ze szczególnym uwzględnieniem obszarów górskich. Folia Geographica, Series Geographica-Oeconomica vol.XI, 1978
- Jackowski A., 1981, Typologia funkcjonalna miejscowości turystycznych (na przykładzie województwa nowosądeckiego), Uniw.Jagiel. Rozprawy habilitacyjne nr 53
- Jagusiewicz A., 1980, Turystyczne zagospodarowanie województwa łomżyńskiego do 1995 roku., Biul.Inf.Inst.Turyst. nr 1, s.12-16
- Jarosz-Kowalewska A., 1981, Funkcja turystyczna Augustowa, Podypl. Studium Turyst. UŁ, Łódź, maszynopis, Sygn.90/D
- Jarowiecka T.i in., 1975, Funkcje turystyczne powiatów górskich. Prace z rekreacji i turystyki, Zesz.Nauk.AWF, Kraków nr 10, ss.185
- Jarowiecka T., Kominko J., 1979, Założenia programowo-organizacyjne wsi turystycznych. Zesz.Nauk.AWF Kraków, nr 20, s.105-118
- Jaworski J., 1920, Zakopane, jego stan obecny, potrzebny i przyszły rozwój, Wydaw.Ministerstwa Zdrowia Publicznego, W-wa, ss.27
- Józefczyk K., 1974, Leśny park kultury i wypoczynku w Bydgoszczy ba tle problemów zagospodarowania podmiejskich terenów wypoczynku świątecznego. Biul.Inf.Inst.Turyst.nr 4/5, s.45-48
- Kasiński J., 1972, O zagospodarowaniu turystycznym Wielkopolski - krytycznie, Miasto. nr 6, s.29-32
- Kasperski B., 1968, Wybrane zagadnienia zagospodarowania przestrzen-

- nego miejscowości wypoczynkowych w regionach jeziornych.
Inst.Urban. i Archit. Zakł. Element.Zagosp.Przestrz. Seria
Prac Własn. z.159, ss.175
- Klein-Pietrzykowska M., 1979, Zagospodarowanie turystyczne Sopotu.
Rocz.Sopoc., s.28-47
- Kolibowska B., 1976, Ukształtowanie się funkcji turystycznej Kołobrzegu. Koszal.Stud.Mater. nr 1, s.68-75
- Korcz-Dziadosz J., Łojko Z. 1978, Łagów jako ośrodek turystyczny.
Podypł.Studium Turyst. Uł, Łódź, maszynopis, Sygn.25/D
- Kosiński W., 1980, Kształtowanie zespołów wypoczynkowych na obszarach wiejskich. Miasto nr 5, s.19-29
- Kotlarzowa K., Prochownikowa A., 1980, Funkcje przemysłowe i turystyczne Wieliczki. Czas.Geogr. nr 3, s.275-286
- Kraj M., 1971, Ośrodki wypoczynkowe Ziemi Łódzkiej. Woj.Kom.Kult. Fiz.i Turyst. w Łodzi. Woj.Ośr.Inf.Turyst.Cz.1. Wypoczynek świąteczny w okolicach Łodzi (14), Cz.2. Wypoczynek świąteczny w dolinie Warty i Pilicy (20)
- Krassowski S., 1964, Miejscowości turystyczne (opracowanie graficzne w podz. 1: 500 000), GKKFiT Dep.US i T w Warszawie
- Krauz K., 1980, Zagospodarowanie rekreacyjne strefy obrzeżnej aglomeracji katowickiej (W) Zasady kształtowania podmiejskich obszarów rekreacyjnych, s.235-242
- Kroman K., 1973, Zagospodarowanie Świnoujścia jako ośrodka krajoznawczego - tematem konferencji problemowej w dn.6.11.1973r.
Biul.Inf.Inst.Turyst. nr 9, s.46-47
- Krzyżewski T., 1936, Lwowski przemysł turystyczny a przyjezdni.
Młp.Inform.Komunik.Turyst. R.2, nr 10/11 s.1-2
- Leszczycki S., 1938, Przemysł uzdrowiskowo-letniskowy i turystyczny w Karpatach. Komis.Nauk.Badan Ziem Wsch., Warszawa, ss.23

- Lisiecka A., 1967, Rozwój osiedli wiejskich pod wpływem turystyki (na przykładzie wsi Primorsko w Bułgarii), Miasto R.18 nr 6, s.22-24
- Łabaj M., 1980, Ekologiczne przesłanki programowania ośrodków rekreacyjnych w strefach podmiejskich. (W) Zasady kształtowania podmiejskich obszarów rekreacyjnych, Poznań, s.73-83
- Łoboda J., Wyrzykowski J., 1971, Wybrane problemy metodologiczne hierarchizacji miejscowości turystycznych i węzłów komunikacyjnych na przykładzie regionu karkonoskiego. Probl.Zagosp.Ziem Górskich z.9, s.65-98
- Majcher H., 1979, Wykorzystanie wsi wyludniających się na potrzeby rekreacji. (W) Wpływ funkcji rekreacyjnych na zagospodarowanie obszarów wiejskich /B.m/ Tow.Urb.Pols., ss.16
- Malisz B., 1966, Zarys teorii kształtowania układów osadniczych. Arkady, Warszawa
- Marczewski K., 1939, Obszary letniskowo-wypoczynkowe środkowej części Karpat. Uzupełnienie Komunikacji. Roczn. Ziem Górsk., s.125-127
- Maryniuk B., 1980, Zagospodarowanie rekreacyjne miasta Sopotu. (W) Zasady kształtowania podmiejskich obszarów rekreacyjnych. Poznań, s.265-279
- Matczak A., Suliborski A., 1984, Funkcja turystyczna rejonu Zbiornika Otmuchowskiego. Acta Universitatis Lodzensis. Folia Geographica, s.3
- Michalak Jadwiga, 1973, Baza noclegowa we wsiach letniskowych. Wieś Współcz. nr 10, s.140-144
- Michalak J., 1978, Przestrzenne zagospodarowanie wsi letniskowych. Inst.Kształt.Środowiska, PWN, Warszawa, ss.95
- Michalak J., 1979, Wieś letniskowa w osadnictwie. (W) Wpływ funkcji rekreacyjnych na zagospodarowanie obszarów wiejskich. (B.m.)

Tow.Urb.Pols.,ss.21

Michalak J.,1979, Zagospodarowanie przestrzenne wsi letniskowych.

Zesz.Nauk.AWF Kraków z.20, s.138-142

Mikułowski-Pomorski J.,1972, Muzeum w Łańcucie jako lokalny czynnik

miastotwórczy. Zesz.Nauk.WSE Kraków nr 46, s.121-150

Mileska M.,1967, Klasyfikacja miejscowości turystycznych. Ziemia,

s.246-257

Miller R., 1971, Zamierzone przekształcenie struktur miejscowości

uzdrowiskowych Dolnego Śląska.,Problemy Uzdrow.nr 6,s.10-44

Moroz H., 1973, Rekreacyjno-turystyczne zagospodarowanie Warszawy

(III Zielonogórska Konferencja Naukowa na temat wypoczynku po pracy i nauce, w dniach 24-25.09.1973r.).Biul.Inf.Inst.Turyst.

nr 4/5,s.81-83

Możliwości rozwoju turystyki we wsi Słońsk /Oprac./ Koło Naukowe

Międzynarodowego Obrotu Osobowego SGPiS.,Ruch Turyst.z.2,

1969, s.99-123

Nespiak D., 1973, Problemy wypoczynku a rozwój wsi turystycznych

Wiśń Współcz. nr 11, s.145-149

Nowakowska A., 1979, Ekonomiczno-organizacyjne aspekty rozwoju gos-

podarki turystycznej na terenach wiejskich. Zesz,Nauk.AWF

Kraków nr 20, s.125-131

Okoniewska M., 1982, Funkcja turystyczna Sannik., Podypl.Studium

Turyst. UL, Łódź, maszynopis, Sygn.113/D

Olszewski K., Rząd-Górnicki B., 1963, Problemy planowania nadmorskich

miejscowości rekreacyjnych.,Miasto R.14 nr 13, s.31

Orłowicz M.,1913, Plan rozwoju Zakopanego,. Nasze Zdroje R.3,nr 1,

1912 nr 25 s.368-370, nr 26 s.380-381, nr 27 s.391-393,

R.4 nr 1,1913 s.10-11. Odb./Lwów 1913/,ss.20

Orłowicz M.,1935, Rozwój turystyki, uzdrowisk i letnisk w Karpatach

- Polskich. Protokół i uchwały zjazdu odbytego na zaproszenie Ministerstwa Komunikacji w Jaremczu w dn.8 i 9 czerwca 1934r. Warszawa, Nakład Ministerstwa Komunikacji, ss.68
- Orłowicz M., Makarczyk S., 1928, Domy wycieczkowe i schroniska turystyczne.(W) Budowa terenów i urządzeń sportowych, Warszawa, s.307-335
- Orski S., 1979, Turystyczne zagospodarowanie miejscowości położonych na obrzeżach zbiornika Jeziora Czorsztyńskiego w aspekcie zwiększonego ruchu turystycznego.,Zesz.Nauk.AWF.Kraków nr 20, s.170-173
- Ośrodki wypoczynku świątecznego. Biul.Inf.Wych.Fiz.Sport.Wypocz.Turyst. nr 8, 1962, s.33-41
- Pawlicki S., Dobrzańska J.,Lichoń B., 1972, Charakterystyka miejscowości turystycznych w woj. krakowskim, WUS w Krakowie,ss.61
- Pawuła R., 1975, Miejskie centra rekreacji. Wpływ czynników czasu wolnego na kształtowanie miasta lub aglomeracji miejskiej o wielkości ponad 500 000 mieszkańców., Politechnika Warszawska, praca doktorska, maszynopis, Sygn.A-191, s.339
- Peretiatkiewicz R., 1975, Podstawowe typy i modele obszarów i miejscowości o funkcjach turystycznych i wypoczynkowych. Raport końcowy z prac badawczych prowadzonych w latach 1973-75 i synteza wyników badań., Kraków, maszynopis, Sygn.A-185,ss.145
- Piela T., 1938, Tereny wypoczynkowe, Biul.Urban.R.6 nr 3/4,s.33-44
- Piela T., 1963, Planowanie miejscowości wypoczynkowych w terenach górskich i podgórskich, Miasto R.14 nr 3, s.9-14
- Piela T.,Pencakowska W., Boczarowa H., 1964, Problemy urbanistyczne miejscowości uzdrowiskowych, wypoczynkowych i turystycznych., Warszawa, Ośrodek Informacji Technicznej i Ekonomicznej w Budownictwie, III Kraj.Przegl.Miejsc.Palnów Zagosp.Prze-strz.z.11,ss.37

- Pieńkowska E., 1978, Rozwój bazy noclegowej w województwie koszalińskim w latach 1971-1975. Roczn.Koszal.nr 14, s.144-160
- Pieńkowska H., 1966, Rola zabytków w aktywizacji małych miast i osiedli województwa krakowskiego. Ochr.Zabytk. R.19, nr 4, s.9-22
- Piskorski C., 1975, Monografia funkcjonalno-przestrzenna na czasowiska Morzyczyn-Zieleniewo nad Jeziorem Miedwie., Szczecin, maszynopis, Sygn. A-42, ss.70
- Piskorski C., 1975, Wstępna analiza Morzyczyna-Zieleniewa jako pojezierskiego ośrodka wypoczynku świątecznego. Biul.Inf.Inst.Turyst. nr 2, s.43-46
- Plan zespołu jednostek osadniczych w ramach powiatów Cieszyn i Bielsko - oprac. W.Rydz, M.Wacka-Niesyto, J.Budek, A.Warowski, W.Herniczak, J.Porębska. 1967/68, PWRN-WBUA WPU w Katowicach
- Poczynek W., 1979, Problemy ekonomiczne i organizacyjne wsi turystycznych w rejonie podsudeckim. Zesz.Nauk.AWF Krak.nr 20, s.132-137
- Poprawa B., Wasiaś M., 1973, Sieć osadnicza Ziemi Lubuskiej a potrzeby turystyki i wypoczynku. Prz.Lubus. nr 3, s.46-60
- Potocki I., 1981, Uniejów nad Wartą - przyszły ośrodek odnowy biologicznej, sportu i profilaktyki leczniczej. Problemy Turystyki z.1/11, s.80-84
- Proczkowska A., Klementowski K., 1981, Wyposażenie ważniejszych miejscowości wypoczynkowych ze względu na potrzeby ruchu turystycznego. Problemy Turystyki z.4/14, s.86-95
- Przybyszewska-Gudelis R., 1973, Konferencja problemowa o zagospodarowaniu ośrodków krajoznawczych na przykładzie Chełmna i Stargardu Szczecińskiego. Biul.Inf.Inst.Turyst. nr 1, s.56-60
- Przybyszewska-Gudelis R., 1976, Funkcje Bydgoszczy jako ośrodka krajoznawczego w świetle problematyki zagospodarowania przestrzennego miast dla potrzeb turystyki przyjazdowej

- Przybyszewska-Gudelis R., 1979, Typologia miejscowości krajoznawczych pod kątem sformułowania wytycznych dla zagospodarowania turystycznego. Biul. Inf. Inst. Turyst. nr 1, s. 4-9
- Przybyszewska-Gudelis R., Grabiszewski M., Iwicki S., 1979, Problematyka waloryzacji i zagospodarowania turystycznego miejscowości krajoznawczych w Polsce., Inst. Turyst., ss. 160
- Przybyszewska-Gudelis R., Iwicki S., 1973, Turystyczne zagospodarowanie przestrzenne Torunia jako wielkiego centrum krajoznawczego. Studium szczegółowe dla Torunia oraz wstępne zasady zagospodarowania wielkich centrów krajoznawczych., Inst. Turyst., ss. 133
- Robak A., 1971, Ośrodki wypoczynku świątecznego w pobliżu Łodzi. Biul. PTTK Okr. Łódz. nr 6, s. 4-7
- Rogalewska B., 1978, Tendencje lokalizacyjne zakładowych ośrodków czasowych w Polsce do 1971r. Zakł. Nar. im. Ossolińskich, ss. 109
PAN Inst. Geogr. i Przes. Zagosp. Pr. Geogr. Nr 129
- Rogalewska B., 1980, O strukturze przestrzennej budownictwa letniskowego w Polsce. Prz. Geogr. z. 3, s. 575-582
- Rogalewski O., 1972, Struktura przestrzenna turystyki i wypoczynku. (W) Wstępna prognoza przestrzennego zagospodarowania kraju do roku 2000., Warszawa, s. 125-136
- Rogalewski O., 1981, Funkcje turystyczne miasta Warszawy., Ruch Turyst. z. 1/2, s. 29-40
- Romiszewski A., ¹⁹⁸³ Osadnictwo a rekreacja, Politechnika Warszawska
- Rottermund J., 1973, Perspektywy rozwoju miejscowości uzdrowiskowej Ustroń. (III Zielonogórska Konferencja Naukowa na temat wypoczynku po pracy i nauce w dn. 24-25.09.1973). Biul. Inf. Inst. Turyst. nr 4/5, s. 78-80
- Rozwój polskich miejscowości kąpielowych i nadmorskich., Roboty Publ. R. 2 z. 5, 1920, s. 238-239

- Rozwój Szczawnicy, Wied.Turyst. R.9:1939 nr 4 s.5 (Frekwencja w latach 1932-1938)
- Różański S., 1979, Osadnictwo a środowisko Polski, PWN, (s.60-159: Regiony geograficzne Polski).
- Rucz-Pruszyńska H., 1978, Zróżnicowanie przestrzenne i funkcjonalne wsi polskiej., Miasto nr 8, s.10-20
- Rzymkowski A., 1967, Ocena istniejących osiedli górskich z punktu widzenia ich wartości rekreacyjnych, Architektura nr 7, s.261
- Sarosiek L., 1975, Turystyczne zagospodarowanie przestrzenne Starogardu jako ośrodka krajoznawczego., Inst.Turyst.,ss.64
- Sezonowe ośrodki wypoczynkowo-turystyczne nad zbiornikami wodnymi z uwzględnieniem urządzeń sportowych. Mater. z IV seminarium zorganizowanego przez Sekcję Architektury Sportowej i Turystycznej SARP Oddział w Bydgoszczy, które odbyło się w dn.2-5.10. 1963 w Bydgoszczy, ss.139
- Sierecka-Nowakowska B.,1983, Stan istniejący w zakresie rozwoju ośrodków wypoczynku świątecznego w strefie obrzeżnej m.Łodzi. Zesz.Nauk.P.Łódz.Bud. z.30, s.193-203
- Skórzyński Z., 1962, Rozwój terenów i urządzeń sportowych i wypoczynkowych w mieście i strefie podmiejskiej w świetle badań potrzeb społecznych (W) Urządzenia sportowe użytku powszechnego w mieście, Warszawa, s.89-104
- Sobotkowska E., 1981, Spała jako miejscowość turystyczna.,Podypłom. Studium Turyst. UŁ, Łódź, maszynopis, Sygn.79/D
- Sokół-Aulich L.,1979, Koncepcja przestrzennego zagospodarowania turystycznego województwa wałbrzyskiego. Biul.Inf.Inst.Turyst. nr 1, s.17-19
- Stachowski J.,1979, Studium lokalizacji osadnictwa rekreacyjnego na przykładzie strefy brzegowej jez.Charzykowskiego.(W) Dokumentacja Geograficzna.Streszczenia prac habilitacyjnych i doktors-

kich 1979, z.6., IGiPZ PAN

Stalski M., 1969, Problematyka zagospodarowania turystycznego na przykładzie regionu Solina-Myczkowce., Biul.KPZK z.52, s.141-160

Studium zagospodarowania przestrzennego miejscowości turystyczno-wypoczynkowych woj.gdańskiego - A.Walicki, M.Pieńkova, B.Rząd-Górnicki, K.Weismann - 1963- tekst powielony, ss.85, PWRN - WBUA WPU w Gdańsku

Studium zagospodarowania turystycznego miasta Wieliczki w latach 1959-1975, GKKFiT, 1959, maszynopis s.135, GKKFiT- Dep. US i T w Warszawie

Suboczowa M., 1975, Konferencja problemowa nt. zasad zagospodarowania wczasowiska Morzyczyn-Zieleniewo nad Jeziorem Miedwie. Biul.Inf.Inst.Turyst. nr 8/9, s.84

Suboczowa M., Dybizbańska J., 1975, Klasyfikacja miejscowości docelowych pod względem walorów wypoczynkowych, zagospodarowania, wielkości ruchu i dostępności komunikacyjnej., Katowice, maszynopis, ss.62, Sygn.A-33

Syski M., 1974, Wpływ turystyki na rozwój regionów miejscowości rekreacyjno-wypoczynkowych. Biul.Inf.GKKFiT nr 9, s.31-37

Szczygielski K., 1980, Obszary turystyczno-wypoczynkowe w wojewodztwie opolskim i ich wykorzystanie. Mater.Stud.Opol., z.40, s.102-121

Szewczyk E., 1975, Funkcje letniskowe wsi turystycznych. Zesz.Nauk. AWF Kraków, z.10, s.26-65

Świątkowski W., 1967, Dzielnicza uzdrowiskowa na Górze Parkowej w Krynicy, Architektura R.21, nr 8, s.308-313

Świderski B., 1937, Zagadnienie uzdrowisk w powiecie leszczyńskim. Ziemia Leszczyńska, z.1, s.21-41

- Świnicka H., 1979, Modele zagospodarowania turystycznego pojezierza (na przykładzie woj.koszalińskiego). Miasto nr 4, s.16-19
- Tokarski Z., 1939, Przemysł turystyczny w Karpatach jest podstawą rozwoju gospodarczego tych górskich miejscowości., Jedziemy, nr 27, s.3-4
- Tokarski Z., 1939, Zagospodarowanie turystyczne Karpat Polskich. Rozmieszczenie i typy schronisk. Turyzm Pol.R.2:1939 nr 2, s.28-31, nr 3 s.50-55, nr 4 s.76-78, nr 2 s.39-40
- Typiak P., 1972, Wieś letniskowa, Ludowa Spółdz.Wydawn., Warszawa, ss.141.
- Typologia miast posiadających walory krajoznawcze pod kątem potrzeb obsługi turystyki przyjazdowej. Zesp.aut.: R.Gudelis-Przybyrszewska, M.Drzewiecki, M.Grabiszewski, M.Dombrowicz, Bydgoszcz, maszynopis(t.1), ss.146, Sygn.A-309, 1975
- Typologia miejscowości krajoznawczych pod kątem sformułowania wytycznych dla zagospodarowania turystycznego. Zesp.aut.: M.Drzewiecki, R.Dysarz, M.A.Grabiszewski, S.Iwicki, K.Mączkowska-Pilch, J.Pronobis., Bydgoszcz 1978, maszynopis, Sygn.A-454, s.138
- Uzdrowiska oraz wybrane wczasowiska w Polsce.(Uzdrowiska, wczasowiska i ośrodki turystyczne jako specjalne zagadnienie przestrzenne i społeczno-gospodarcze w sieci osadniczej kraju). Zesp.aut.: J.Szuszkiewicz i in., Warszawa 1958, ss.4. powiel. IUA Seria Prac Własne. n.54
- Walicki A., 1965, Problemy zagospodarowania turystyczno-wypoczynkowego miejscowości nadmorskich woj.gdańskiego, maszynopis, ss.40, PWRN-WBUA WPU w Gdańsku
- Wandel G., 1973, Rozwój wsi Charzykowy pod wpływem turystyki. Biul. Inf.Inst.Turyst. nr 9, s.31-34
- Warszyńska J., 1968, Kraków jako ośrodek turystyczny, Folia Geogr.

- Series Geogr.-Decon. vol,1:1968, s.141-167
- Warszyńska J., 1970, Waloryzacja miejscowości z punktu widzenia atrakcyjności turystycznej (zarys metody). Zesz.Nauk.UJ 249, Prace Geogr. z.27, s.103-114
- Wawrzyniak S.,1975, Miejscowości turystyczne w Sudetach.,Wrocław, maszynopis, Syg.A-53, ss.18
- Wawrzyniak S.1975, Raport końcowy w sprawie realizacji problemu resortowego nr 109. Podstawowe typy i modele obszarów i miejscowości o funkcjach turystycznych oraz koncepcja ich zagospodarowania z uwzględnieniem ochrony środowiska naturalnego. Wrocław, maszynopis, Sygn.A-146, ss.23
- Wawrzyniak S.,1975, Ważniejsze miejscowości turystyczne w Polsce, Wrocław, maszynopis, Sygn.A-114, ss.338
- Wawrzyniak S.,1977, Klasyfikacja turystyczna miejscowości i terytorialnych jednostek administracyjnych w Polsce.Cz.I i II, Wrocław, maszynopis Sygn.A-398, ss.338
- Wawrzyniak S., 1980, Wpływ funkcji rekreacyjnych na zagospodarowanie obszarów wiejskich (Ogólnokrajowa konferencja TUP)-Sanok 17-19.09.1979r.. Biul.Inf.Inst.Turyst. nr 1, s.47-49
- Węclawski M., 1965, Realizacja i eksploatacja sezonowych ośrodków wypoczynkowo-turystycznych nad zbiornikami wodnymi.(W) Sezonowe ośrodki wypoczynkowo-turystyczne nad zbiornikami wodnymi, Warszawa, s.62-78
- Wielgos-Struck R.,1980, Warunki funkcjonowania wsi letniskowych. Wieś Współcz., nr 1, s.130-133
- Wojnarowski J.,1975, Kształtowanie się modelu sądeckiej wsi letniskowej. Zesz.Nauk.AWF Kraków, z.10, s.167-185
- Wośko Z., 1971,Stare Miasto w Lublinie - rola i miejsce zespołu zabawkowego w mieście współczesnym.,Miasto nr 3, s.17-23

- Woyciechowski K., 1938, Województwo lwowskie jako teren letniskowy. Przegl.Krajozn. R.2: nr 1/3, s.12-20, Samorząd, R.20, nr 2, s.26-28, Odb.Lwów ss.11.(Zdrojowiska i uzdrowiska Galicji)
- Wrona J., 1983, Klasyfikacja miejscowości regionu bieszczadzkiego pod względem rozwoju funkcji turystycznej. Zesz.Nauk.AE Kraków, nr 167, s.135-158
- Wrzeszcz G., 1976, Stan osadnictwa i problemy demograficzne wsi o walorach rekreacyjno-turystycznych (na podstawie wybranych wsi gmin Stronie Śląskie i Podgórzyn).Pr.Nauk.AE Wrocław z. 96, s.61-76
- Wzorek Z., 1955, Problemy regionu Zakopanego, Miasto R.6 nr 11, s.30-32
- Wykaz i klasyfikacja miejscowości turystycznych w Polsce (cz.1). powiel. SKKFiT Departament Zagosp.Turyst.(cz.2).Miejscowości o znaczeniu lokalnym. powiel.SKKFiT Departament Urządz.Sport. i Turyst.,ss.176, Warszawa, 1968
- Wyrzykowski J., 1967, Zagospodarowanie turystyczne Sudetów na tle innych wybranych obszarów turystycznych Polski., Wierchy R. 36, s.165-174
- Wysocka E., 1981, Problemy rekreacji w świetle scenariuszy rozwoju osadnictwa.Probl.Turyst.z.1, Inst.Turyst. s.69-75
- Wysocka E., Jaśniewicz W., 1966, Antałówka - ośrodkiem rekreacyjnym dla Zakopanego, Probl.Uzdrow.,z.5,s.168-176
- Zasady kształtowania podmiejskich obszarów rekreacyjnych.(Materiały konferencji, Poznań 7,8.12.1979r.),Zesz.Nauk.AWF Poznań, Monografie nr 146, ss.341
- Zdrojowiska.(W) Spraw.Kraj.Rady Zdrowia o stos.zdrow. w Galicji w roku 1898.Lwów 1900 s.75-76 tabl.13
- (W):tamże w r.1899,Lwów 1901,s.76-77,tabl.3., (W):tamże w r. 1900, Lwów 1904 s.113-117,tabl.41, (W):tamże 1901 i 1902, Lwów 1905,s.152-156,tabl.79,89, (W):1903,Lwów 1906,s.120-124,

- (W): tamże w r. 1904, Lwów 1907, s. 146-149
- Zdrojowiska i uzdrowiska (W) Spraw. Kraj. Rady Zdrowia i stos. zdrow. w Galicji w r. 1905. Lwów 1908 s. 147-151. (W): tamże w r. 1906 i 1907 Lwów 1910, s. 149-156., (W): tamże w r. 1908 i 1909 Lwów 1912 s. 147-153
- Zdrojowiska w Galicji w r. 1897 (tabela statystyczna) (W) Podręcznik Statystyki galicji T. 6 cz. 1, Lwów 1900 s. 54. w roku 1899 (W): tamże T. 7, cz. 1. Lwów 1903 s. 41, w roku 1903 (W): tamże T. 8, cz. 1 Lwów 1908 s. 61, w roku 1909 (W): tamże T. 9, cz. 1, Lwów 1912 s. 53
- Zespół jednostek osadniczych Myczkoce-Solina - J. Koziołkiewicz z zespołem - 1966, maszynopis, ss. 200, PWRN-WBUA WPU w Rzeszowie
- Zestawienie miejscowości krajoznawczych wg występujących rodzajów walorów i ich łącznej klasyfikacji. Zesp. aut.: D. Nespiak, R. Rajces, Z. Werner, T. Żabińska, Wrocław, 1975, maszynopis, Sygn. A-202, ss. 53
- Ziobrowski Z., 1966, Analiza możliwości rozwoju funkcji wypoczynkowych Pojezierza Drawskiego, Miasto R. 17, nr 7, s. 23-25
- Ziółkowski Z., 1975, Charakterystyka miejscowości wypoczynku urlopowego i wakacyjnego w Polsce z punktu widzenia walorów wypoczynkowych, Wrocław, maszynopis, Sygn. A-45, ss. 22
- Zubrzycki J., 1965, Sezonowe ośrodki wypoczynkowo-turystyczne nad zbiornikami wodnymi. (W) Sezonowe ośrodki wypoczynkowo-turystyczne nad zbiornikami wodnymi., Warszawa, s. 47-62
- Żukowska E., 1984, Lokalizacja zajazdów w Polsce, Acta Universitatis Lodzensis. Folia Geographica z. 3,